

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/60/2023
Identifikačné číslo spisu:	4418010210
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4418010210.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci obvineného T. S., pre dvojnásobný zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. septembra 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. S. odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 2. júna 2022, sp. zn. 4T/39/2018 uznal obvineného vinným v bode 1/ zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 5 Trestného zákona a v bode 2/ zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 5 Trestného zákona na nasledovnom skutkovom základe:

bod 1/

„od presne nezistenej doby, mesiaca december 2011 až do 04.12.2012 v H. T., na Ulici L. č. XX, v byte na prvom poschodí, svoju manželku B. S., narodenú XX.XX.XXXX, trvale bytom H. T., s ktorou žil na uvedenej adrese v spoločnej domácnosti vždy pod vplyvom alkoholu, opakovane fyzicky napádal, bil ju, trhal jej vlasy, bol na ňu agresívny a v dôsledku takéhoto správania poškodená zo strachu z obžalovaného opakovane, a aj v noci volala na pomoc svojich rodičov, ku ktorým od obžalovaného utekala, ktorí ju opakovane zvykli na niekoľko dní prichýliť, pričom po skončení nájmu daného bytu, odišla bývať k svojim rodičom a s obžalovaným žili oddelene, čím obžalovaný poškodenej B. S. spôsoboval psychické a fyzické utrpenie.“

bod 2/

„v období odo dňa 15.12.2015 do dňa 16.04.2016, od 18.04.2016 do 29.07.2016 a od 31.07.2016 do

01.02.2017 v H. T., na V. F. č. XXXX/XX v priestoroch obytného domu, na poškodenú B. S., s ktorou do júla 2016 spoločne prespávali na medziposchodí, verbálne a fyzicky útočil takým spôsobom, že ju denne, vždy pod vplyvom alkoholu fyzicky napádal, bil, kopal, trhal jej vlasy, škrtil ju, neustále sa jej vyhrážal zabitím, že ju zničí, podreže a po nasťahovaní sa poškodenej do bytu svojich rodičov na piatom poschodí predmetného domu, ju naďalej fyzicky ako aj slovne napádal, pričom jeho konanie vyvrcholilo dňa 01.02.2017 v čase okolo 18.30 h v H. T., na V. F. č. XXXX/XX, na 5. poschodí, kedy poškodenú vytiahol z bytu a sotil ju na medziposchodie, následne ju kopol, fackal a ťahal za vlasy, potom vytiahol skalpel so slovami, že ju podreže a zapichne, čím poškodenej B. S. svojim konaním spôsoboval psychické a fyzické utrpenie,

a týchto skutkov sa obžalovaný T. S. dopustil aj napriek tomu, že bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 1T 124/08 zo dňa 18.08.2008 s právoplatnosťou dňa 18.08.2008 pre zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 270 odsek 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky.“

2. Okresný súd Nové Zámky obvinenému rozsudkom označeným v bode 1 za skutok v bode 1/ podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, pri nezistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 Trestného zákona, pri zistení priťažujúcich okolností podľa § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona a podľa § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste, ktorý bol obvinenému uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky z 28. apríla 2014, sp. zn. 0T/46/2014, právoplatným dňa 28. apríla 2014 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

3. Okresný súd Nové Zámky zároveň obvinenému rozsudkom označeným v bode 1 za skutok v bode 2/ podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, pri nezistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 Trestného zákona, pri zistení priťažujúcich okolností podľa § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona a podľa § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste, ktorý bol obvinenému uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky zo 14. januára 2022, sp. zn. 1T/60/2021, právoplatným dňa 3. februára 2022 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresný súd obvinenému tiež podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 74 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie obvinený, ktorého odvolanie Krajský súd v Nitre uznesením z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

5. Obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne dňa 15. júna 2023 podal proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 2. júna 2022, sp. zn. 4T/39/2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022 dovolanie, v ktorom označil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s tým, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

6. Obvinený ďalej uviedol, že namieta nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku v bode 2/ v rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, pričom zastáva názor, že predmetný skutok mal byť správne právne kvalifikovaný ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d) Trestného zákona, a to z dôvodu, že skutok sa nedial v priestoroch uzatvoreného bytu, ale na očiach verejnosti, veľkého počtu susedov, na medziposchodí bytového domu, pričom susedia denno-denne

počuli, ako obvinený slovné napáda jeho manželku, pričom toto konanie sa dialo po dlhší čas. Obvinený ďalej uviedol, že skutok spáchal verejne a súčasne na mieste verejnosti prístupnom. Obvinený ďalej poukázal na to, že právna kvalifikácia skutku v bode 2/ ako prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d) Trestného zákona je podporená aj vykonaným dokazovaním, predovšetkým výpoveďami značného počtu svedkov - susedov, ktorí boli svedkami spolunažívania obvineného a poškodenej, pričom ani jeden zo svedkov nevypovedal, že by bol svedkom týrania, fyzického násillia či agresivity obvineného voči poškodenej, teda že by bol svedkom konania obvineného opísaného pod bodom 2/ rozsudku okresného súdu. Obvinený tiež uviedol, že útoky obvineného popísané v skutku v bode 2/ vyplynuli len z výpovede poškodenej a matky poškodenej, ktorá ho nemala rada. Obvinený poukázal na to, že svedkovia jeho manželstvo s poškodenou popísali ako manželstvo v „talianskej rodine“, kde sa manželia jeden deň hádajú a kričia po sebe a na druhý deň sa majú radi a všetko je v poriadku. Obvinený potvrdil časté vzájomné hádky s poškodenou, avšak zároveň zdôraznil, že hádka neznamenaá týranie. Obvinený ďalej uviedol, že s poškodenou na medziposchodí bytového domu prespával preto, aby nebola sama, lebo rodičia poškodenej poškodenú nepustili do ich bytu, pričom sám mal možnosť bývať u svojej matky a doplnil, že ak by poškodenú mal skutočne týrať, táto by ho nežiadala, aby s ňou prespával na medziposchodí bytového domu.

7. Obvinený ďalej poukázal na znalecký posudok vypracovaný znalcom PhDr. Q. Z., kde znalec uviedol, že u poškodenej nezistil posttraumatickú stresovú poruchu a ani z psychologického hľadiska nebol naplnený pojem týrania. Obvinený tiež uviedol, že na nesprávnu právnu kvalifikáciu poukazoval už vo svojom odvolaní proti prvému rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 1. júla 2021.

8. Obvinený ďalej namieta aj rozdelenie trestného činu na dva samostatné skutky, v dôsledku čoho mu boli uložené dva samostatné tresty a poukázal na to, že v časovom období medzi skutkom 1/ a skutkom 2/ bol preukázateľne dvakrát vo výkone trestu odňatia slobody, pričom nebolo preukázané a ani z odôvodnení rozsudku okresného súdu a uznesenia krajského súdu nevyplyva, na základe čoho bol začiatok páchania skutku v bode 2/ ustálený na 15. decembra 2015 a prečo nebolo možné spojiť konania obvineného pod jeden skutok ako pokračujúci trestný čin.

9. Obvinený preto navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022 bol porušený § 319 Trestného poriadku a v konaní pred okresným súdom pri skutku v bode 2/ § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v jeho neprospech, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022 ako aj rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 2. júna 2022, sp. zn. 4T/39/2018 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Nové Zámky prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

10. Obvinený k dovolaniu podanému prostredníctvom jeho ustanovenej obhajkyne v písomnom podaní, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 28. júna 2023 uviedol, že právna kvalifikácia oboch skutkov uvedených v rozsudku okresného súdu je nesprávna a namietal, že do úvahy neboli vzaté výpovede svedkov, ktoré právnu kvalifikáciu podľa § 208 Trestného zákona vyvracajú. Obvinený poukázal aj na znalecký posudok vypracovaný znalcom PhDr. Q. Z., ktorý u poškodenej nepotvrdil syndróm týrania a uviedol, že výpovede svedkov dokazujú, že v jeho vzťahu s poškodenou bola agresorom poškodená. Obvinený ďalej namietal, že v súvislosti s uložením súhrnných trestov mu do uloženého trestu neboli započítané tresty uložené v trestných veciach, ktoré sú v jednočinnom súbehu. Obvinený preto navrhol, aby najvyšší súd zrušil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 2. júna 2022, sp. zn. 4T/39/2018 ako aj uznesenie Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2022, sp. zn. 4To/57/2022 a vec vrátil na opätovné prejednanie na Okresný súd Nové Zámky z dôvodu, že jeho konanie nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona.

11. K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky, ktorý zastáva názor, že obvinený na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odkazuje len formálne, pretože v skutočnosti namieta spôsob hodnotenia dôkazov okresným a krajským súdom.

Podľa prokurátora sa obvinený nestotožňuje so zisteným skutkovým stavom a ani so spôsobom hodnotenia dôkazov okresným a krajským súdom. Za námietku skutkovej povahy prokurátor považuje aj námietku obvineného smerujúcu k tomu, že oba skutky obvineného mali byť posúdené ako jeden pokračovací trestný čin, pretože dokazovanie preukázalo, že čiastkové útoky obvineného nespájala objektívna súvislosť v čase. Dovolacie námietky obvineného je tak podľa prokurátora možné uplatniť len v rámci dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého je na podanie dovolania oprávnenou osobou minister spravodlivosti Slovenskej republiky. Prokurátor preto navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

12. Spis Okresného súdu Nové Zámky bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o dovolaní obvineného dňa 25. augusta 2023.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinený využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

14. Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

15. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmvava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmvané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

16. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania

uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2Tdo 30/2011).

17. Obvinený v dovolaní označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

18. V nadväznosti na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

19. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnia aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Trestného zákona) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu), nie otázkou použitia iných hmotnoprávnych ustanovení, ktorá však spadá pod ten istý dovolací dôvod, teda pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ďalej je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

20. Obvinený v dovolaní podanom prostredníctvom ustanovenej obhajkyne namieta nesprávnu právnú kvalifikáciu skutku pod bodom 2/, pričom v písomnom podaní, ktoré obvinený spísal sám, namieta aj nesprávnu právnú kvalifikáciu skutku pod bodom 1/. Prokurátor vo vyjadrení k dovolaniu obvineného okrem iného uviedol, že obvinený na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odkazuje len formálne, pretože v skutočnosti namieta spôsob hodnotenia dôkazov okresným a krajským súdom. Takýto záver prokurátor prijal zrejme s poukazom na obsah dovolania, v ktorom obvinený na podporu svojej argumentácie, že skutok pod bodom 2/ mal byť právne kvalifikovaný ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d) Trestného zákona, poukazuje na výpovede svedkov, ktorí boli vypočutí na hlavnom pojednávaní ako aj na znalecký posudok vypracovaný znalcom PhDr. Q. Z.É.. Je pravdou, že obvinený poukazuje na výpovede svedkov, z ktorých nemalo vyplývať, že by poškodená mala byť týraná, z čoho možno vyvodíť, že namieta spôsob hodnotenia dôkazov okresným a krajským súdom ako aj na znalecký posudok, ktorý u poškodenej nepreukázal syndróm týrania, na strane druhej však obvinený zároveň cituje časti textu zo skutkovej vety skutku pod bodom 2/ (pozn.: „v priestoroch obytného domu“, „spoločne prespávali na medziposchodí, verbálne a fyzicky útočili“), z ktorých vyvodzuje právnú kvalifikáciu prečinu výtržníctva, z čoho je potom zrejmé, že obvinený uplatnil nielen námietky skutkové, ale aj právne. Najvyšší súd preto vychádzajúc z viazanosti skutkového stavu, tak ako ho zistil okresný súd uvádza, že dovolanie obvineného je potrebné podrobiť dovolaciemu prieskumu, a to v tej jeho časti, kde obvinený namieta správnosť právnej kvalifikácie ním spáchaných skutkov.

21. Najvyšší súd v nadväznosti na argumentáciu obvineného a citované časti skutkovej vety skutku pod bodom 2/ uvádza, že nie je možné posudzovať len izolované a obvineným citované časti skutkovej vety, ale skutok je potrebné posudzovať v celom jeho rozsahu. Okresný súd skutok pod bodom 2/ právne kvalifikoval ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (pozn. pre posúdenie správnej právnej kvalifikácie skutku ako takého je skutočnosť, že obvinený už bol odsúdený za iný zločin, irelevantná), ktorý spácha ten, kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť.

22. Podľa právnej vety vzťahujúcej sa ku skutku v bode 2/ mal obvinený blízkej osobe spôsobiť fyzické utrpenie a psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán, ponižovaním, vyhrázaním a vyvolávaním strachu a stresu. Porovnaním skutkovej vety uvedenej v bode 2/ a právnej vety sa k nej vzťahujúcej najvyšší súd uvádza, že z predmetnej skutkovej vety nevyplýva, že by obvinený mal svojim konaním poškodenej spôsobovať rany a ani to, akým konaním ju mal ponižovať. Tento nedostatok však sám o sebe nespôsobil nesprávnu právnú kvalifikáciu skutku pod bodom 2/, pretože ďalšie konania obvineného (bitie, kopanie, údery, vyhrážanie sa a vyvolávanie strachu a stresu) v období špecifikovanom v predmetnom skutku a v intenzite (na dennej báze) je možné právne kvalifikovať ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Konanie obvineného poškodenej spôsobovalo fyzické i duševné bolesti, ktoré ovplyvňovali a sťažovali obvyklý spôsob jej života a zároveň tieto netrvali celkom krátky, resp. prechodný čas. Konanie obvineného nebolo ojedinelé, ani osamotené či jednorazové a vyznačovalo sa hromadnosťou (viaceré útoky rôzneho charakteru) a trvácnosťou. Najvyšší súd zároveň na tomto mieste dopĺňa, že práve v prípade skutku v bode 2/ by bolo možné konanie obvineného právne kvalifikovať aj podľa § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona (závažnejším spôsobom konania) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona (po dlhší čas), avšak najvyšší súd na túto skutočnosť vo svojom rozhodnutí nemohol reflektovať z dôvodu absencie dovolania zo strany prokurátora v neprospech obvineného. Najvyšší súd zároveň v nadväznosti na výhradu obvineného o absencii syndrómu týranej osoby dodáva, že syndróm týranej osoby nie je obligatórnym zákonným znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona.

23. Záver uvedený v bode 22 najvyšší súd prijal s poukazom na § 371 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého Dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Keďže aj bez skutkových okolností vyjadrujúcich spôsobovanie rán poškodenej a jej ponižovanie je skutok pod bodom 2/ možné právne kvalifikovať podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, toto porušenie zákona v ustanovení § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

24. Najvyšší súd zároveň uvádza, že poukaz obvineného na fakt, že v prípade skutku v bode 2/ sa mal obvinený konania dopustiť verejne a na mieste verejnosti prístupnom a nie v priestoroch uzatvoreného bytu je právne irelevantný, pretože v skutkovej podstate trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona (pozn. a to ani v základnej skutkovej podstate a ani v kvalifikovanej skutkovej podstate), nie je špecifikované miesto konania páchatel'a, ale spôsob jeho konania, ktorého dôsledkom je spôsobenie fyzického alebo psychického utrpenia poškodeného. Je to práve následok konania, ktorým sa (okrem iného) napadnutie iného v zmysle § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona odlišuje od útokov uvedených v § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, keď napadnutie iného vo všeobecnosti nespôsobí poškodenému fyzické alebo psychické utrpenie v takej intenzite, aké hromadné či trvajúce útoky podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zanechávajú na fyzickom či duševnom zdraví poškodeného.

25. Okresný súd aj skutok pod bodom 1/ právne kvalifikoval ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (pozn. aj v tomto prípade pre posúdenie správnej právnej kvalifikácie skutku ako takého je skutočnosť, že obvinený už bol odsúdený za iný zločin, irelevantná).

26. Podľa právnej vety vzťahujúcej sa ku skutku v bode 1/ mal obvinený blízkej osobe spôsobiť fyzické utrpenie a psychické utrpenie bitím, údermi, spôsobením rán a vyvolávaním strachu a stresu. Porovnaním skutkovej vety uvedenej v bode 1/ a právnej vety sa k nej vzťahujúcej najvyšší súd uvádza, že z predmetnej skutkovej vety nevyplýva, že by obvinený mal poškodenú fyzicky atakovať údermi a ani to, že by mal obvinený svojim konaním poškodenej spôsobiť rany. Odhliadnuc od uvedeného aj v prípade skutku pod bodom 1/ obdobne platí to, čo najvyšší súd uviedol v bodoch 22 a 23, teda že aj bez skutkových okolností vyjadrujúcich spôsobovanie rán a či udieranie poškodenej je skutok pod bodom 1/ možné právne kvalifikovať podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, teda takéto porušenie zákona v ustanovení § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v neprospech obvineného postavenie obvineného zásadne neovplyvnilo. Najvyšší súd preto uzatvára, že právna kvalifikácia skutku v bode 1/ ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona je správna.

27. Ďalším dôvodom dovolania je podľa obvineného skutočnosť, že oba skutky majú tvoriť jeden pokračovací trestný čin. Prokurátor k tejto námietke obvineného uviedol, že ide o námietku skutkovej povahy, ktorá je z dovolacieho prieskumu vylúčená. Najvyšší súd sa však s názorom prokurátora nestotožňuje. Uvedená námietka je totiž skutkovou len zdanlivo. Otázka, či dva samostatné skutky v skutočnosti tvoria jeden pokračovací trestný čin, je otázkou právnou, a to konkrétne použitia (správneho, resp. nesprávneho) iného hmotnoprávneho ustanovenia, v tomto prípade ustanovení § 122 ods. 10, resp. v prípade predchádzajúceho odsúdenia páchatel'a za niektorý z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu aj následnej aplikácie § 41 ods. 3 Trestného zákona.

28. Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona Za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a spáchať uvedený trestný čin.

29. Podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona Ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o

vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane.

30. Kým z materiálneho hľadiska je možné jednotlivé čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu považovať za samostatné skutky, tak z formálneho hľadiska - vychádzajúceho z konštrukcie pokračovacieho trestného činu zakotvenej v § 122 ods. 10 Trestného zákona - sa pokračovací trestný čin považuje za jediný skutok pozostávajúci z viacerých čiastkových útokov. V tejto súvislosti je však zároveň potrebné osobitne zdôrazniť, že táto formálna hmotnoprávna jednota skutku vyplývajúca z § 122 ods. 10 Trestného zákona je „len“ jednotou právnou, keďže jej chýba reálny materiálny základ. Pokiaľ ide o dôvod, ktorý viacerých európskych zákonodarcov viedol k zakotveniu inštitútu pokračovacieho trestného činu do vnútroštátnej trestnoprávnej úpravy, možno vychádzajúc z trestnoprávnej doktríny (pozri napr. Solnař, V. - Fenyk, J. - Císařová D. Základy trestní odpovědnosti, podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha : Nakladatelství Orac, s. r. o., 2004. s. 408 - 410), ako aj z judikatury Európskeho súdu pre ľudské práva - ďalej aj „ESLP“ (pozri 30. až 37. bod rozsudku Veľkej komory ESLP vo veci Rohlena proti Českej republike z 27. 1. 2015) konštatovať, že hlavným dôvodom bola snaha zmierniť prísne pravidlo trestania rímskeho práva *quod criminae tot poenae* (koľko trestných činov, toľko trestov), v zmysle ktorého dochádzalo k hmotnej kumulácii všetkých trestov za jednotlivé trestné činy. Hlavným cieľom zakotvenia inštitútu pokračovacieho trestného činu je teda predovšetkým použitie miernejších pravidiel pre stanovenie trestu spočívajúcich v tom, že páchatelovi, ktorý spáchal viacero trestných činov, ktoré je možné subsumovať ako čiastkové útoky do pokračovacieho trestného činu, bude uložený jediný (spoločný) trest za pokračovací trestný čin namiesto uloženia kumulatívneho („cumulative“), konšekutívneho/postupného („consecutive“) alebo úhrnného („concurrent“) trestu za spáchanie viacerých trestných činov. Inštitút pokračovacieho trestného činu teda predstavuje benefit vo vzťahu k páchatelovi, ktorý spáchal jednotlivé čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 6. februára 2019, sp. zn. PL. ÚS 9/2017).

31. Najvyšší súd preto uvádza, že dovolacia námietka obvineného spočívajúca vo výhrade, že oba skutky mali byť posúdené ako jeden pokračovací trestný čin, je spôsobilá byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom v prípade preukázania jej dôvodnosti môže byť dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a to pre nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia.

32. Vychádzajúc z ustanovenia § 122 ods. 10 Trestného zákona a skutkovej vety skutku v bode 1/ a skutku v bode 2/ však najvyšší súd uvádza, že skutky obvineného nespája objektívna súvislosť v čase ich spáchania. Skutok v bode 1/ bol spáchaný od presne nezistenej doby mesiaca december 2011 do 4. decembra 2012 a skutok v bode 2/ obvinený začal páchať dňa 15. decembra 2015, teda viac ako po troch rokoch od spáchania skutku v bode 1/. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na to, že bol vo výkone trestu odňatia slobody od 4. septembra 2013 do 4. januára 2014 v trestnej veci Okresného súdu Nové Zámky vedenej pod sp. zn. 3T/181/2012 a zároveň od 25. apríla 2014 do 25. augusta 2014 v trestnej veci Okresného súdu Nové Zámky vedenej pod sp. zn. 0T/46/2014, avšak doba výkonu trestu odňatia slobody v súčte predstavuje len osem mesiacov, pričom zohľadňujúc obdobia výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody obvinený trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona nepáchal od 5. decembra 2012 do 3. septembra 2013 a ani od 26. augusta 2014 do 14. decembra 2015, t. j. deväť mesiacov pred výkonom prvého z uvedených nepodmienečných trestov odňatia slobody a následne šesť mesiacov po výkone druhého nepodmienečného trestu odňatia slobody. Prokurátor preto správne argumentuje, že medzi oboma skutkami obvineného nie je objektívna časová súvislosť, v dôsledku čoho okresný súd rozhodol správne, pokiaľ konanie obvineného posúdil ako dva samostatné skutky a nie dva čiastkové útoky jedného

pokračovacieho trestného činu. Táto námietka obvineného preto nezakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

33. Najvyšší súd záverom okresný súd upozorňuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 26/2019, na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 a § 165 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom najvyšší súd okrem iného uviedol, že skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody). Najvyšší súd v predmetnom stanovisku ďalej uviedol, že skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až ods. 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a ods. 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

34. Z predmetného stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom vyplýva, že spojenie „spôsoboval psychické a fyzické utrpenie“ nepatrí do skutkovej vety skutku v bode 1/ a ani do skutkovej vety skutku v bode 2/, pretože ide o právny pojem, ktorý má byť súčasťou tzv. právnej vety (pozn. a okresný súd ho správne v právnych vetách aj uviedol); ďalej to, že do skutkovej vety nepatrí ani poukaz na predchádzajúce odsúdenie obvineného rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 18. augusta 2008, sp. zn. 1T/124/2008 (ktorým bol obvinený uznaný vinným zo spáchania zločinu) a napokon aj to, že do právnej vety nepatrí konštatovanie o opätovne spáchanom zločine. Najvyšší súd tiež okresný súd upozorňuje, že vo výroku o treste sa neuvádzajú ustanovenia, ktoré súd pri ukladaní trestu neaplikoval, preto pokiaľ okresný súd nezistí žiadnu poľahčujúcu okolnosť, ustanovenie § 36 do výroku o treste neuvedie, a to ani spojením „pri nezistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 Trestného zákona“, ktoré použil okresný súd. Odhliadnuc od uvedeného najvyšší súd poznamenáva, že uvedené nedostatky rozsudku okresného súdu nezakladajú žiaden dovolací dôvod, avšak najvyšší súd na ne okresný súd upozorňuje z dôvodu dosiahnutia jednotného rozhodovania súdov, pokiaľ ide o formulovanie výrokov rozsudkov.

35. K výhrade obvineného, že v súvislosti s uložením súhrnných trestov mu do uložených trestov neboli započítané tresty uložené v trestných veciach, ktoré sú v jednočinnom súbehu poznamenáva, že otázka zápočtu iných trestov do uložených súhrnných trestov nie je predmetom tohto dovolacieho konania.

36. Vzhľadom na skutočnosť, že nie je splnený dôvod dovolania označený obvineným a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

37. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.